

Bieńkowski, Tadeusz

"Jakub i Jan Filip Breynowie. Studium z dziejów kultury książki XVII i XVIII wieku", Alicja Kurkowa, Wrocław 1989 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 35/4, 635

1990

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Alicja Kurkowa: *Jakub i Jan Filip Breynowie. Studium z dziejów kultury książki XVII i XVIII wieku*. Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk—Łódź 1989, 154 ss., ilustr.

Rozprawa, którą autorka scharakteryzowała w podtytule jako „studium z dziejów kultury książki”, może być z pełnym uzasadnieniem odniesiona także do dziejów kultury naukowej. A w takim wypadku zasługuje na uwagę historyka nauki. Zresztą, jak wiadomo, historyczna problematyka księgoznawcza spleta się zazwyczaj z zagadnieniami historii nauki, a badania w obu dziedzinach mogą przebiegać równoległe i uzupełniać się.

Sylwetki i dokonania naukowe obu Breynów autorka przedstawiła pokrótce już poprzednio na łamach „Kwartalnika HNiT” (1987 nr 3-4 s. 661-677). W rozprawie działalność naukowa ojca i syna została ukazana w szerokim kontekście sytuacji w Europie i w samym Gdańsku. Dokładnie rozpatrywała autorka edukację obu uczonych, stopniowe formowanie się ich zainteresowań naukowych, a następnie organizację pracy i warsztatu naukowego, rezultaty badań utrwalone we wspólnych typograficznie książkach, księgozbiór i muzeum. Pod względem kompozycji i układu pytań badawczych rozprawa wydaje się być wzorowa. Jeśli zaś chodzi o uzyskane rezultaty to autorka — zgodnie ze swym zamierzeniem — znacznie poszerzyła wiedzę o obu Breynach oraz o ich dziełach.

Książka Alicji Kurkowej jest ważna dla historyka nauki XVII-XVIII w. jeszcze z jednego powodu. Porusza ona rozległe obszary problematyki nauki i kultury na Pomorzu gdańskim i w ogóle na ziemiach Rzeczypospolitej i ukazuje jak wiele jest jeszcze zagadnień niezbadanych. Szczególnie płodna badawczo jest tematyka gdańska w każdej dziedzinie nauki. W tym zakresie każde nowe osiągnięcie — takie jak książka Kurkowej — ujawnia jednocześnie problemy i całe pola badawcze, które wymagają podjęcia od początku lub weryfikacji. Tematy dotąd zaniedbywane bądź badane fragmentarycznie, ciągle powracają nie tylko w postaci zwykłych luk w wiedzy, o które potykają się autorzy monografii i syntez, ale także jako swoiste „wyrzuty sumienia” dla historyków. Do takich zaniedbywanych postaci należą G. Rzączyński i Ch. Erndtel, by tylko pozostać przy botanice.

Omawiana tu rozprawa jest cenną publikacją dla wszystkich, którzy zajmują się dziejami nauki w Polsce w XVII i XVIII w. Nie tylko rozwiązuje postawione sobie zadania, ale również ukazuje stan badań nad wieloma postaciami i problemami. Na ogół ten stan jest niewystarczający i wymaga wielu nowych inicjatyw badawczych.

Tadeusz Bieńkowski
(Warszawa)